

TŘTICE

Pojmenování asi od trstě-rákosové třtiny, jenž tu hodně rostla, nebo nějaké třaslavé rostliny. Jan Brabec poukazuje na známou trstenickou stezku, místo maponáno jako močálovitá, protože nejedna vesnice zde ušetřena byla vítání cizího vojska.

Třtice je osada velmi stará, již ve 14. století zde byl farní kostel. Bývala od dávných dob částí panství křivoklátského. Ve vsi bývala tvrz, po které nezbylo žádných památek, jen podle tradice měla stát v zahradě parc.čís.72, dle Hebera v dnešním dvoře. Při tvrzi byl poplužní dvůr, k němuž patřilo několik kmecích dvorů. Držitel dvora byl vázán manskými službami ke Hrádku /může jít o Jivno nebo Křivoklát/ - hradu. Po smrti Jaroslava Kvastnice vyprosil se tento dvůr Jan Zlýkněz z Lipna roku 1458, ale převod se stal teprve roku 1474. R. 1506 tu seděl Mikuláš Kába z Rybňan. V 15. století se část vsi dostala v zástavu pánů z Donína, kdežto zemanský dvůr a jinou část vsi patřil ke Kornhauzu. Část kdysi donínskou vykoupil ze zástavy 27. února 1566 arcikníže Ferdinand z rukou Jana Bořity z Marti-
nic, ale část kornouzenskou drželi ještě Štampachové. Roku 1603 prodal Zikmund Frankengryner z Kynšperka statek svůj, zpupný dvůr ve Třtici s chalupou a lesem císaři Rudolfovi II. Do mšeckého panství, které si koupil r.1662 hrabě Švarcenberk, už Třtice napatřila a byla 6.června 1685 prodána s Křivoklátem Arnoštu Josefu hraběti z Valdštejna a připojena k panství krušovickému.

V jiných pramenech se roku 1432 uvádí co svědek nějaké při Václav z Malnic a ze Třtice. Roku 1460 zapsal na Třtici a jiných osadách král Jiří z Poděbrad platy Bořivoji z Lochovic ze Třtice. R. 1467 se připomíná Petr z Lauterbachu a ze Třtice, který zapsal své manželce Kateřině své dědiny manské Malovary s Hrádkem, roku 1540 měl část Třtice Heřman Straka z Nedabylic. Roku 1569 prodal Jan z Kolovrat část Třtice, patřící ke Kornhauzu Bedřichu Mičanovi z Klinštejna, r. 1595 ji měla Marie Mičanová z Klinštejna a Roztok. R. 1600 se tu připomíná jakodržitel části Třtice František Vojkovský z Milhostic na Šanově.

Za války třicetileté i přes svoji polohu obec velmi utrpěla, neboť r. 1653 bylo z 26 gruntů jen 14 osazeno. Za zmínku stojí zdejší kostel, kde na kameni v kněžišti je záhadný nápis, který dosud nebyl rozluštěn. Škola zde byla již od r. 1776. U Třtice je rybník Bucek, největší na Novostrašecku, který však ještě v roce 1725 není zamapován.

Obec Třtice měla v roce 1887 celkem 132 domy a 911 obyvatel. Dvoutrídní školu, kterou navštěvovalo 190 dětí. Farou patřila obec do Nového Strašecí.

Prof. Leop. Zubr.

Dějiny Třtice.

Archiv okresního musea
v Novém Strašeci č. CXXIX

1.

Třtice je sada velmi stará. Její jméno vzato od trstice/rákosové třtiny, jež tu hojně rostla, nebo nějaké trslavé byliny. Měla již ve 14. stol. farní kostel. Bývala od dávnych dob částí panství křivoklátského. Ve vsi bývala tvrz a při ní poplužní dvůr, k němuž patřilo několik kmetůch dvorů. Držitel dvora byl vázán manukými službami ku hrádku, to je ku Křivoklátskému hradu. Po smrti Jaroslava Kvasnice vyprosil si tento dvůr Jan Zlýkněz z Lipna r. 1458 ale zveď naň stal se teprve r. 1474. Roku 1506 seděl tu Mikuláš Kábe z Rybňan. V 15. st. se část vsi dostala v zástavu pánu z Donína, kdežto zemanský dvůr z jinou částí patřil ke Kohnovu. Čet káysí donínskou 27. II. 1566 vykoupil ze zástavy arcikníže Ferdinand z rukou Jana Bořity z Martinic, část Kohnovskou drželi ještě Šampachové. Do moravského panství, které si koupil 1654 hrabě Schwerzenberg, už Třtice nepatřila a byla 6. VI. 1885 prodána s Křivoklátskem Arnoštu Josefu hraběti z Valšteina a připojena k panství Krušovičskému.

U Třtice se prostírá Bucek, největší rybník na Novostřešce, k němuž se parními dny spěchá mnoho štráboanů, ale i Slačáků, jakož i Kladenských, aby se tu osvěžili. Skauti i mládež sokolská tu táboří. Je proto dobře připomenouti, že ještě r. 1735 Bucek neexistoval, aspoň na mapě z toho roku není zanesen.

Na Třtickém kostele je zvenčí na kněžišti mezi omítkou vyznačeno nechozené místo a písmem, o němž se neví co znamená. Pod hrází Bucku stával mlýn Fouskovic, který slouží nyní za restauraci.

Ve Třtici byla škola nejprve v č.p. 4, potom vystaven r. 1826/27 pro ní dům před kostelem č.p. 30 a posedeji r. 1867 přibrán dům, v němž byla stará kovárna č.p. 31. Nynější budova je z r. 1940. V l. 1861-67 se vyučovalo v domě č.p. 106 v najaté místnosti.

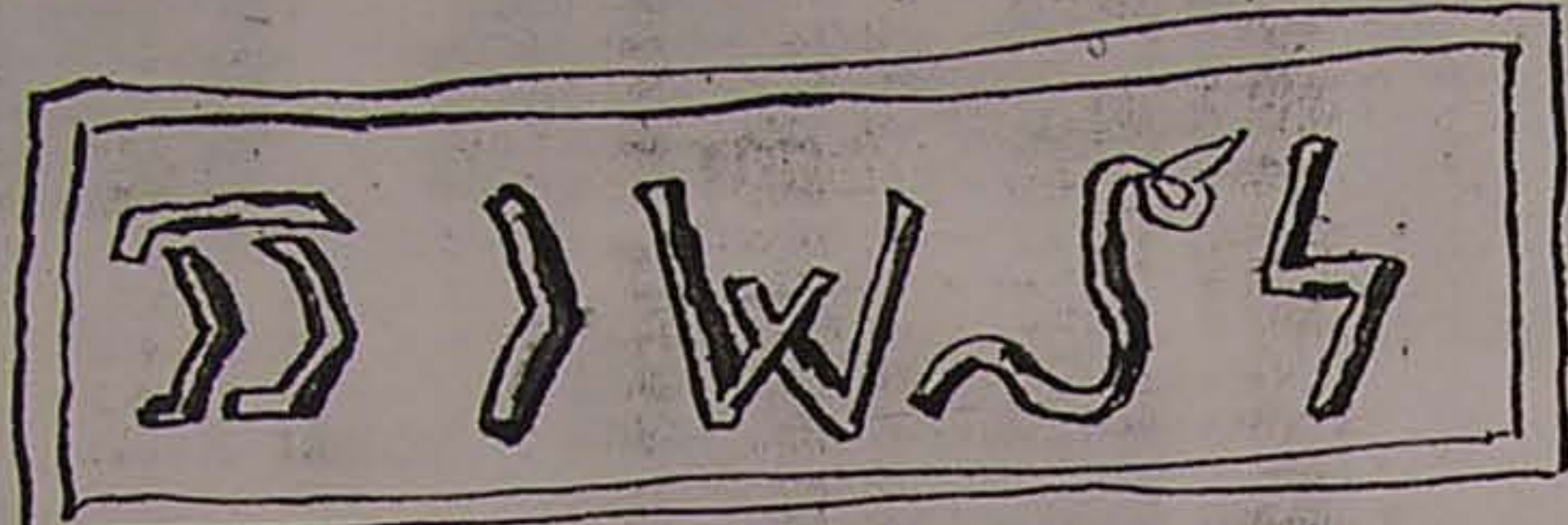
časem osázení zájmové působili ve Třtici od r. 1743 do r. 1878 to je 102. let. Nejprve Fr. Fencel a jeho vnuk Václav Posledník. Ve Třtici vadli mládež k vysazování ovocných stromů, a tak mládež osázela užitečným stromovým zejména prostory v Koře. R. 1907 byl založen jubilejní park se 2 císařskými lipami. Také na oslavu nastoupení císaře Karla na trůn byly zasazeny 2 císařské lípy. Po pádu Rakouska byla zasazena 3. list. 1918 lípa s v o b o d y před budovou č.p. 80 a desavádní sady na počest habeburských císařů „Na horní návsi“, přejmenovány na sad W i l s o n a v a M a s a r y k a v a na dolní návsi založen nové sad českých legií.

Pomník padlým za první světové války byl odhalen 21V. 1923 nese jména 24 synů obce.

P.S. V roce 1603 prodal Zikmund Frankengryner z Kynšperka statek svůj, zpupný dvůr s chalupou a s lesem králi Rudolfovi.

3-80 delba
0 60 5-12

5012

278/11 55
12
y 503/11 53

Nápis na absidě filiálního chrámu Páně sv. Mikuláše ve Třtici po staletí nebyl rozluštěn. Od r. 1888 Welz uvádí, že čitelné jest jediné písmeno třetí, -W-. V době nedávné brali vědci právě toto W v pochybnost, tvrdíce, že je to zkomolené hebrejské

W "šin".

Nápis pak byl v Orientalistickém ústavu chápán takto:
Knížata ze Schwarzenbergu často konala poutě do Svaté země. Pravděpodobně některý kníže spatřil tam na jakémsi chrámu, jenž mu tvarem připomněl absidu třtického kostela, krátký hebrejský nápis. Vrátil se domů, přál si podobně vyzdobiti i tento kostel, nad nímž měl patronát. I dal zhozoviti nápis podobný, leč neznaje písma hebrejského notně popletl tvary písmen.

O této věci hovořil jsem na jaře roku 1951 s Doc. Dr. Klímou, který má zájem o pamětihodnosti Novostrašicka proto, že jeho dědeček býval zde kdysi řídícím učitelem. Při rozhovoru došli jsme k uzávěru, že nelze uznat správnost současného názoru na třtický inskript, neboť

a/ nikdo neví, co měl znamenat původní hebrejský nápis a nelze jej nijak de-
dukovati z nápisu ve Třtici,

b/ Schwarzenberg měl by býval možnost poříditi si kopii předpokládaného pů-
vodního nápisu v Palestině,

c/ kdyby si arcibiskup povšiml při generální visitaci n e s m y s l u
vytesaného na najčestnější místo kostelní zdi, zajisté by nařídil,
aby taková věc byla o d s t r a n ě n a.
Důvod ad c/ je nejvážnější.

Namítá se však, že Schwarzenbergové byli příliš morní páni než aby se někdo odvážil namítati co proti tomu, co učiní se svým patronátním kostelem. Považují tuto námitku za neudržitelnou, neboť arcibiskup byl říšským knížetem a jako taký roven i králi. Ané novostrašický farář se nemusil bát item mohl arcibiskupa upozorniti, neboť město Nové Strašecí bylo, jak patrně z královských majestátů, nezávislé na dvoře schwarzenberském i jiných feu-
dálech. Je tedy nepochybné, že výše zmíněné vysvětlení nápisu není podepřeno vědeckými fakty.

Proto utvořil jsem jinou theorii: Nápis byl pravděpodobně zhotoven v době, kdy se již počalo užívati gotického písma, a vesnický lidový umělec - kameník neznal správné tvary švabachové, ale aby vyhověl vkusu doby, snažil se dát latinským majuskulím gotický ráz lomením /1, 2/, zhranatěním /1, 5/ atd.. Lomené a hranaté písmeno W ponechal tedy beze změn. 4. znak se zdál neluštělný proto, že v ú b e c n e n í p í s m e n e m. Je to snad pravěký prvek heraldický. Kdo četl "Prvních tisíc let" prof. Vaněčka, nemůže probíraje se historickými důkazy demokratické správní soustavy staroslovanského obyvatelstva Čech a Moravy nepřijíti na myšlenku, že erby nejsou objevem feudální epochy, ale mají kořeny ve starém rodovém zřízení, totiž v rodových a kmenových totemech. Výzdoba válečných štítů u primitivních kmenů Afriky tomu plně nasvědčuje. A záhadný čtvrtý znak tedy může býti reminiscencí na praehistorický znak /erb či totem/ Trzticů, původního to obyvatelstva míst, kde leží ves Třtice. Předpokládáje toto, mám nápis za zkratku: / Písmeno význam překlad/

1.- D (D)	Deo	Bohu
2.- I (I)	iussu	/z/ rozkazu
3.- W (W)	Venceslai	Václavova
4.-symbol (W)	Trzticensis	/obyvatelé/ Třtici
5.- S (S)	struxerunt	postavili /chrám/

Kostel byl asi vskutku postaven z prostředků zbožných sedláků, leč tito v obavě, aby jejich pán nebyl uražen tím, že ne on, leč chudí poddaní se zapsali jako stavitelé chrámu, snad na radu plebána upravili pamětní desku tak, aby její obsah mohli vysvětliti svému pánu jako DIVUS /Boží/.

Doc. Klíma předpokládal, že vědecká veřejnost uzná mé vysvětlení za správné. A požádal mě, abych provázal zájezd pražských orientalistů do Nového Strašecí a okolí po stopách praehistorie tohoto koutu Čech.

Hoc atque alia facta publice utilia autem eventa tristia mea exagere mihi impediverunt, quod enim nunc A.D. 1953 m. Septembre Museo scripsi.

Mandařík